

NÁVRH PRÁVNÍ ÚPRAVY EFEKTIVNÍ PÉČE O KRAJINU

Výsledky promítnuté do právních předpisů a norem (H_{leg})

Popis metod, dosažených původních výsledků výzkumu a
důvodová zpráva

Realizováno v rámci projektu:

Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem, identifikační kód: DG20P02OVV012

Předkládající organizace:

Národní zemědělské muzeum, Kostelní 1300/44, 170 00 Praha 7

Autoři předkládaného výstupu:

Ing. Zdeněk Novák, Ing. Roman Zámečník, Ph.D., Mgr. Andrea Volfová, MPA

červen 2022

I. CÍL VÝSLEDKU VÝSLEDKY PROMÍTNUTÉ DO PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A NOREM, NAPLNĚNÍ PLÁNOVANÉHO CÍLE DLE PROJEKTU, PŘÍPADNĚ SPECIFIKACE ODLIŠNOSTÍ

Cílem zpracování návrhu právního předpisu (H_{leg}) bylo, v souladu s výzkumným projektem a v souladu se Státní kulturní politikou na léta 2015–2020 s výhledem do roku 2025, která stanoví v opatření 3.1.2 Legislativně zajistit odpovídající správu vybraných území se soustředěnými kulturními hodnotami, navrhnout text právního předpisu a příslušnou důvodovou zprávu, jež zefektivní správu vybraných území se soustředěnými kulturními hodnotami.

V kontextu tohoto cíle byla navržena novelizace zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších právních předpisů.

Odkaz na vědecký zdroj:

Tento výsledek vznikl v rámci řešení výzkumného projektu Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem (identifikační kód projektu DG20P02OVV012), financovaného z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) Ministerstva kultury.

II. VLASTNÍ POPIS VÝSLEDKU

A) POPIS METODY

Návrh novely vychází ze znění zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, které je účinné do 31. 1. 2022. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl novelizován zákonem č. 261/2021 Sb., zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. 2. 2022, a zákonem č. 284/2021 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím stavebního zákona, tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. 7. 2023.

Úvodem se konstatuje, že při tvorbě návrhu novely zákona je nutno vycházet z Legislativních pravidel vlády, schválené usnesením vlády ze dne 19. 3. 1998 ve znění pozdějších úprav.¹

Pro účely novely zákona se použijí zejména tato pravidla (metody):

1) Členění novely:

- (1) Novela se člení na články. Článek se označuje zkratkou „Čl.“ a římským číslem bez tečky, umístěnými nad textem článku uprostřed; čísla se u zkratky „Čl.“ uvádějí v souvislém pořadí.
- (2) Článek novely, v němž je novelizováno více ustanovení právního předpisu, se člení na body.
- (3) Článek novely obsahující přechodná ustanovení ve vztahu k novelizovaným ustanovením právního předpisu, popřípadě článek novely obsahující ustanovení o nabytí účinnosti novely, lze členit na body. Články podle věty první mají vždy nadpisy; text nadpisu se napíše tučně malými písmeny s velkým počátečním písmenem.
- (4) Body podle odstavců 2 a 3 se označují arabskými čísly s tečkou; čísla označující body se uvádějí v souvislém pořadí. V textu následujícím za označením bodu se uvádí velké počáteční písmeno.

2) Nadpis zákona:

Jde-li o zákon, který obsahuje pouze novelu zákona nebo jiných zákonů, které již byly novelizovány zní:

„ZÁKON

ze dne 1998,

kterým se mění zákon č. .../... Sb., o ....., ve znění pozdějších předpisů“.

Úvodní věta zákona zní:

¹ <https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/legislativni-pravidla-vlady-91209/>.

„Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:“

3) Přejchodné ustanovení právního předpisu:

- (1) V přechodném ustanovení právního předpisu může být například stanoveno,
- a) že na právní vztahy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti nového právního předpisu se vztahují dosavadní právní předpisy,
  - b) jakým způsobem, popřípadě v jakém období, mají být právní poměry uvedeny do souladu s novým právním předpisem,
  - c) jakým způsobem, popřípadě v jakém období, se ukončí řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti právního předpisu,
  - d) jakým způsobem, popřípadě v jakém období mají být ustaveny orgány v institucích zřízených novým zákonem,
  - e) jakým způsobem, popřípadě v jakém rozsahu, přecházejí práva a povinnosti na právní nástupce institucí zřízených zákonem.
- (2) Pokud zákon obsahuje novelu zákona a v přechodných ustanoveních, obsažených v samostatném článku, je odkazováno na ustanovení novelizovaného zákona, je nutno vyjádřit, zda jde o ustanovení v jeho dosavadním znění, a to například slovy „, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“, nebo o ustanovení v jeho novelizovaném znění, a to například slovy „, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona“; vždy je však nutno za ustanovení, na které se odkazuje, vložit slova „zákona č. .../... Sb.“. Vyvstane-li potřeba upravit vztah k dosavadní právní úpravě tak, že je třeba odkázat na celý zákon, uvede se v přechodném ustanovení namísto konkrétního ustanovení novelizovaného zákona zkrácená citace tohoto zákona. Vyvstane-li potřeba upravit vztah k dosavadní právní úpravě tak, že je třeba odkázat na jiný právní předpis, uvede se úplná citace tohoto právního předpisu při jeho první citaci v přechodných ustanoveních a při druhé a další citaci se použije zkrácená citace.

4) Některé další požadavky na obsah novely právního předpisu:

Pokud je novelizován právní předpis, jehož členění neodpovídá zásadám uvedeným v čl. 25 až 27 Legislativních pravidel vlády, dosavadní členění právního předpisu zůstává při jeho novelizaci zachováno.

Je-li to třeba k zajištění přehlednosti novelizovaného zákona, zejména byl-li již vícekrát novelizován, navrhne se v samostatném článku novely zmocnění pro předsedu vlády, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona.

Větou se rozumí to ustanovení paragrafu, článku nebo odstavce, které není členěno na pododstavce či body a které začíná velkým počátečním písmenem a končí tečkou. Je-li navrhována taková novela právního předpisu, která si vyžaduje přečíslování následujících odstavců, pododstavců nebo bodů právního předpisu, v dalším textu

návrhu novely se používá označení odstavců, pododstavců nebo bodů po jejich přečíslování.

5) Obsah článku I novely nebo paragrafu uvedeného pod nadpisem té části zákona, která obsahuje novelu:

- (1) Článek I novely, nebo paragraf uvedený pod nadpisem té části zákona, která obsahuje novelu, obsahují úvodní větu a jednotlivé body, pokud se navrhuje více změn v ustanovení právního předpisu. Změnu jednotlivého ustanovení právního předpisu je třeba uvést v samostatném bodu novely. Týká-li se tatáž změna více ustanovení právního předpisu, lze vymezit tuto změnu v jednom bodu novely s uvedením ustanovení, kterých se týká.
- (2) Úvodní věta podle odstavce 1 například zní:
„Zákon č. .../... Sb., o ..., se mění takto:“, nebo
„Zákon č. .../... Sb., o ..., ve znění zákona č. .../... Sb., zákona č. .../... Sb.“
- (3) Je-li novelou rušen, vkládán nebo doplňován odstavec, pododstavec nebo bod právního předpisu a tato změna si vyžaduje přečíslování následujících odstavců, pododstavců nebo bodů, vyjádří se tato změna přečíslování v závěru příslušného bodu novely v samostatné větě. Obdobně to platí, je-li do právního předpisu vkládána nová část, hlava, díl, oddíl nebo pododdíl; pokud se však část, hlava, díl, oddíl nebo pododdíl zrušuje, zbývající části, hlavy, díly, oddíly nebo pododdíly se nepřečíslovávají. Je-li novelou rušen nebo vkládán paragraf, následující paragrafy se nepřečíslovávají; to neplatí, vkládá-li se výjimečně před stávající § 1 nový paragraf. V takovém případě se uvede v závěru bodu na samostatném řádku bez uvozovek věta „Dosavadní § 1 se označuje jako § 1a.“.
- (4) Přejícná ustanovení a text nadpisu v právním předpisu se zpravidla nenovelizují; u nadpisu to neplatí tehdy, pokud by se nadpis v důsledku změny právního předpisu dostal do rozporu s čl. 30 odst. 1 větou třetí nebo čl. 30 odst. 3 větou druhou Legislativních pravidel vlády. To platí obdobně i v případě nadpisu paragrafu. Samostatně se zpravidla nenovelizuje ani text v poznámkách pod čarou. Poznámku pod čarou lze však v rámci novely ustanovení právního předpisu vypustit, anebo novou poznámku pod čarou doplnit.

6) Text bodů novely při nahrazení ustanovení nebo části ustanovení právního předpisu jiným ustanovením nebo jeho částí:

- (1) Nahrazuje-li se dosavadní paragraf, odstavec, pododstavec nebo bod novým paragrafem, odstavcem, pododstavcem nebo bodem, vyjádří se to slovem „zní“:
- (2) V případech podle odstavce 1 úvodní část textu bodu novely zní:
  - a) „§ ... (včetně nadpisu) (a poznámky /poznámek/ pod čarou č. ...) zní:“,

- b) „§ ... a (až) ... (včetně nadpisu/nadpisů/) (a poznámky /poznámek/ pod čarou č. ...) znějí:“,
- c) „V § ... odstavec ... (odstavce ...) (včetně poznámky /poznámek/ pod čarou č. ...) zní (znějí):“.

7) Text bodů novely při doplnění právního předpisu o další ustanovení nebo jeho část

Doplňuje-li se do právního předpisu nový paragraf, nebo skupina paragrafů tvořící část, hlavu, díl, oddíl nebo pododdíl, vyjádří se to slovy „se vkládá“, takto:

„Za § ... se vkládá nový § ... (nové § ... a /až/ ...), který (které) (včetně nadpisu /nadpisů/ a poznámky /poznámek/ pod čarou č. ...) zní (znějí):“,

8) Závěrem

Autoři zpracovali návrh znění zákona s tím, že vycházeli z platného a účinného znění zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ke dni zpracování tohoto návrhu, tj. ve znění účinném do 31. 1. 2022. Zákon č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů, byl novelizován zákonem č. 261/2021 Sb., jež nabývá účinnosti dnem 1. 2. 2022, a zákonem č. 284/2021 Sb., jež nabývá účinnosti dnem 1. 7. 2023. Novelizovaná ustanovení těchto dvou novel nebyla v tomto posouzení zohledněna.

Pokud by se novelizace zákona, která je předmětem tohoto dokumentu, měla stát účinnou před nabytím účinnosti výše zmíněných novel zákona, autoři konstatují, že v případě dalšího legislativního procesu bude nezbytné postupovat dle Legislativních pravidel vlády² v části týkající se novelizace zákona:

Pokud byl účinný právní předpis novelizován a novela nabyla platnosti, nikoliv však účinnosti a právní úpravu obsaženou v novele je třeba změnit, postupuje se takto:

- a) *právní předpis se novelizuje v platném znění, novelizační bod, který mění příslušné ustanovení právního předpisu jiným způsobem než novelizační bod obsažený v již platné a neúčinné novele nabude účinnosti podle potřeby buď dříve, nebo ke stejnému termínu jako novelizační bod obsažený v již platné a neúčinné novele a tento novelizační bod obsažený v již platné a neúčinné novele se ke dni nabytí účinnosti nově navržené novely zruší, a to v případě, kdy je záměrem, aby právní úprava navržená v nově navržené novele nahradila úpravu v již platné a neúčinné novele, nebo*

² <https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/legislativni-pravidla-vlady-91209/>

- b) *právní předpis se novelizuje v platném znění, novelizační bod, který mění příslušné ustanovení právního předpisu jiným způsobem než novelizační bod obsažený v již platné a neúčinné novele, a zároveň je jednak třeba, aby tato změna byla účinná jen do doby nabytí účinnosti již platné a neúčinné novely a jednak je zároveň třeba změnit právní úpravu obsaženou v této platné a neúčinné novele, obsahuje nově navržená novela příslušné novelizační body s odchylným termínem nabytí účinnosti a zároveň se ke dni nabytí účinnosti nově navržené novely příslušný bod platné a neúčinné novely zruší.*

Autoři zvolili pro zřízení nového služebního úřadu Památková správa formu státní příspěvkové organizace (forma státní příspěvkové organizace byla zvolena např. v případě Agentury pro podnikání a inovace jako služebního úřadu, která byla zřízena zákonem č. 149/2016 Sb., tedy taktéž po účinnosti zákona o státní službě). Výhodou tohoto postupu je skutečnost, že zásady činnosti státní příspěvkové organizace jsou upraveny jinými právními předpisy. V případě, že by byla Památková správa zřízena pouze zákonem o státní památkové péči, resp. jeho novelou, je nezbytné upravit text novely podrobněji tak, aby byly upraveny veškeré zásady činnosti tohoto nového služebního úřadu.

**B) POPIS DOSAŽENÝCH PŮVODNÍCH VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A VÝVOJE
ZÍSKANÝCH NA PODKLADĚ VÝZKUMU URČITÉHO ÚZEMÍ**

Návrh znění zákona, kterým se novelizuje zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění platném do 31. 1. 2022

**XXX/20XX Sb.
ZÁKON**

ze dne .....

**kterým se mění zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění
pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl.I

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č....., zákona č....., se mění takto:

1. V § 6a odst. 1 se za slovo „úřad“ vkládají slova „nebo památková správa“.
2. V § 6a odst. 4 se za slovo „úřadu“ vkládají slova „nebo památkové správě“.
3. Za § 6a se vkládá nový § 6b, který včetně nadpisu zní:

„§ 6b

Památková správa částí krajinných celků, které vykazují významné kulturní hodnoty a jsou prohlášeny za památkovou zónu

- (1) Zřizuje se Památková správa částí krajinných celků, které vykazují významné kulturní hodnoty a jsou prohlášeny za památkovou zónu (dále jen „Památková správa“) jako státní příspěvková organizace se sídlem v Lednici.
- (2) V čele Památkové správy ředitel; na jeho výběr, jmenování a odvolání se přiměřeně použijí ustanovení zákona o státní službě o výběru, jmenování a odvolání vedoucího služebního úřadu v jiném správním úřadu.
- (3) Na zaměstnance Památkové správy, kteří vykonávají činnosti uvedené v § 5 odst. 1 zákona o státní službě, se vztahuje zákon o státní službě.
- (4) Památková správa se považuje za služební úřad. Za vedoucího služebního úřadu a služební orgán se považuje ředitel.
- (5) Památková správa vykonává státní správu v památkové péči v rozsahu stanoveném tímto zákonem a jinými zákony.
- (6) Nadřízeným služebním úřadem Památkové správy je ministerstvo kultury.
- (7) Památková správa vykonává státní správu v památkové péči v rozsahu působnosti obecních úřadů s rozšířenou působností a krajských úřadů, není-li podle tohoto zákona příslušné ministerstvo kultury.“

4. Za § 6b se vkládá nový § 6c, který včetně nadpisu zní:

„§ 6c
Krajinná památková zóna

- (1) Hranice částí krajinných celků, které vykazují významné kulturní hodnoty a jsou prohlášeny za památkovou zónu, jsou vyznačeny modrou tabulí s nápisem „Krajinná památková zóna“ a s uvedením názvu předmětné zóny a malým státním znakem.
- (2) Vznikne-li vlastníku nebo uživateli pozemku, který není ve vlastnictví státu, majetková újma v důsledku opatření podle odstavce 1, přísluší mu přiměřená náhrada, kterou poskytuje památková správa podle § 6b.“
5. V § 14 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „a jde-li o kulturní památku nebo národní kulturní památku, jež se nachází v části krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty a je prohlášen za památkovou zónu, závazné stanovisko památkové správy.“
6. V § 14 odst. 2 se za slovo „působnosti“ vkládají slova „jde-li o kulturní památku nebo národní kulturní památku, jež se nachází v části krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty a je prohlášen za památkovou zónu, závazné stanovisko památkové správy,“.
7. V § 14 se na konci odstavce 5 doplňují slova „jde-li o kulturní památku nebo národní kulturní památku, jež se nachází v části krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty a je prohlášen za památkovou zónu, památkové správy.“
8. V § 14 se na konci odstavce 7 doplňují slova „jde-li o kulturní památku nebo národní kulturní památku, jež se nachází v části krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty a je prohlášen za památkovou zónu, jako podklad pro závazné stanovisko památkové správy.“
9. V § 16 odst. 2 se za slovo „přímo“ vkládají slova „nebo prostřednictvím památkové správy“.
10. Za § 27a se vkládá nový § 27b, který včetně nadpisu zní:

„§ 27b
Památková správa

Památková správa

- a) plní úkoly orgánu státní památkové péče pro národní kulturní památky, pokud nepřísluší ministerstvu kultury nebo vládě České republiky,
- b) dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných pro jeho provedení,
- c) uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková zóna nebo nemovitá národní kulturní památka, nejde-li o působnost ministerstva kultury podle § 26 odst. 2 písm. c), a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
- d) je dotčeným orgánem k zabezpečení nepředvídaných nálezů kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo archeologických nálezů, k nimž došlo při řízení nebo postupu podle zvláštního právního předpisu, nejde-li o nálezy učiněné při přípravě nebo provádění obnovy kulturní památky nebo při přípravě nebo provádění prací v území, na němž uplatňuje svůj zájem státní památková péče,

- e) vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů, jde-li o zabezpečení péče o národní kulturní památky,
- f) vykonává dozor při obnově národních kulturních památek z hlediska státní památkové péče,
- g) podílí se na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče a na zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek,
- h) zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17), a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů,
- i) uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je nemovitá kulturní památka nebo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, nejde-li o působnost ministerstva kultury podle § 26 odst. 2 písm. c) nebo působnost krajského úřadu podle § 28 odst. 2 písm. c), a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
- j) usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi,
- k) vykonává státní správu na úseku státní památkové péče, pokud podle tohoto zákona není příslušný jiný orgán státní památkové péče,
- l) koordinuje jednotné označování nemovitých kulturních památek tabulkou opatřenou nápisem "Kulturní památka" a velkým státním znakem, popřípadě i značkami stanovenými mezinárodními smlouvami,
- m) vykonává dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17) z hlediska státní památkové péče),
- n) dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení,
- o) zajišťuje označení hranic částí krajinných celků, které vykazují významné kulturní hodnoty a jsou prohlášeny za památkovou zónu,
- p) plní další úkoly stanovené jí tímto zákonem."

Čl.II

Přechodná ustanovení

1. Řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Bylo-li rozhodnutí přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zrušeno a vráceno k novému projednání správnímu orgánu, postupuje se podle dosavadních právních předpisů.
2. Dotčené obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady provedou spisovou rozluku dle § 68a zákona č. 499/2006 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a spisy

vedené k obnově kulturních památek, národních kulturních památek, jakož i k nemovitostem, jež jsou součástí krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty a je prohlášen za památkovou zónu, předají Památkové správě do x měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Systemizace služebních míst a pracovních míst státní příspěvkové organizace Památková správa se stanoví s účinností ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona.
4. Prvního ředitele státní příspěvkové organizace Památková správa jmenuje ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ministr kultury. Takto jmenovaný generální ředitel se považuje za vedoucího služebního úřadu podle § 14 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve služebním poměru na dobu neurčitou; může vykonávat státní službu na služebním místě vedoucího služebního úřadu, nejdéle však do doby, než bude toto služební místo obsazeno postupem podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.
5. Ředitel státní příspěvkové organizace Památková správa složí do 60 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona služební slib před státním tajemníkem ministerstva kultury; nesložil-li služební slib ve lhůtě, odmítne-li jej složit nebo jej složil s výhradou, služební poměr mu zanikne.
6. Je-li ředitel státní příspěvkové organizace Památková správa osobou podle § 33 odst. 1 nebo 2 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, učiní neprodleně právní jednání směřující k odstranění překážky podle § 33 odst. 1 nebo 2 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě; neučiní-li tak, postupuje se podle § 33 odst. 4 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.
7. Státní tajemník v ministerstvu kultury vyhlásí do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona výběrové řízení na služební místo ředitele státní příspěvkové organizace Památková správa; toto výběrové řízení se dokončí do 9 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl.III

Účinnost

Tento zákona nabývá účinnosti dnem.....

C) DŮVODOVÁ ZPRÁVA VÝSLEDKU

Péče o kulturní krajinu vyžaduje multidisciplinární přístup, který se v současné společnosti přes veškerý pokrok a vzdělání jednotlivých aktérů paradoxně nedaří zvládnout na odpovídající úrovni. Stále totiž přetrvává vyhraněný resortní přístup ochrany a péče o jednotlivé složky (přírodní, kulturní) krajiny, což mnohdy vede k jejímu hodnotovému ochuzování. V souladu s Usnesením vlády ČR č. 266 (opatření č. 3.1.2) a po vzoru zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších právních předpisů, je navrhnout právní úpravu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších právních předpisů tak, aby se zefektivnil výkon státní památkové péče pro úsek krajinných celků, které vykazují významné kulturní hodnoty (krajinné památkové zóny).

Definovat kulturní krajinu³ je velmi složité, téměř tak složité jako definovat kulturu. Obecně se má za to, že je to krajina ovlivněná civilizací. Někteří autoři⁴ ovšem nesouhlasí ani s termínem kulturní krajina. Místo něj doporučují termín historická krajina nebo historická a kulturní krajina nebo prostě krajina. Pokud přijmeme dělení dějin na prehistorické a historické (=zachycené historiky), je zřejmé, že termín historická krajina může postihovat tu fázi, která souvisí s psanými dějinami.⁵ Proto se termín kulturní krajina jeví jako obecnější a jako takový je následně používán a v kontextu dějin zahradní a krajinářské tvorby řazen na rovinu s pojmem díla zahradního a krajinářského umění (obecně památky zahradního umění).

Péče o kulturní krajinu navázala na péči o urbanistické soubory⁶ a její uzákonění v zákoně o státní památkové péči (č. 20/1987 Sb.) bylo ve své době ojedinělým legislativním krokem v rámci celého kulturního světa⁷. Aplikace zákonné dispozice však byla silně navázána na model veřejné správy, jenž počítal s okresními národními výbory, transformovanými v roce 1990 na okresní úřady se stejnou územní působností.⁸ Po zániku okresních úřadů se dosud nepodařilo vytvořit funkční model péče o chráněnou kulturní krajinu, a to ani v případě Lednicko-valtického areálu.⁹

Díla zahradního a krajinářského umění, se staly předmětem zájmu památkové péče poměrně pozdě, a to nejen u nás, i když samozřejmě i zde jsou výjimky. Např. v Rakousku byl Referát pro historické zahrady při Památkovém úřadě založen až

³ Krajina je definována zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny jako „část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.“

⁴ Kultúrtáj, történeti táj, műemlékvédelem : nemzetközi tudományos tanácskozás = Cultural landscape, historic landscape, monument protection : International scientific conference : Budapest – Keszthely, 1993, június 7.–11. [ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság... et al.]; <https://whc.unesco.org/en/culturallandscape/#1>; Martina Pásková – Josef Zelenka, Krajina vyhledávaná, konzumovaná či tvořená cestovním ruchem? *Geografické rozhledy: Kartografie* 16, 2007, s. 6–9; Memorandum sympózia Architektonické dědictví krajiny, Cheb, 21.–23. 9. 2006, dostupné on-line z <https://www.archiweb.cz/n/domaci/obnova-dialogu-historickyh-objektu-a-krajiny>.

⁵ K tomu blíže viz Zdeněk Novák, Rekonstrukce historických zahrad a péče o kulturní krajinu po 2. světové válce v Československu, in: Roman Zámečník, *Sborník příspěvků z konference, Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I.*, Praha 2019, s. 152–165.

⁶ K tomu blíže viz např. Aleš Vošáhlík, *Městské památkové rezervace*, [Praha] 1990.

⁷ Např. v Maďarsku nejsou dodnes kulturní krajiny chráněny per se, takže např. Puszta, zapsaná jako kulturní krajina na Seznam světového dědictví (podrobně viz <https://whc.unesco.org/en/list/474>) je v Maďarsku chráněna pouze podle předpisů na ochranu přírody.

⁸ S výjimkou okresů Šumperk a Bruntál, z jejichž území byl v roce 1996 vyčleněn okres Jeseník.

⁹ Jako jistý následování hodným příklad může nyní sloužit krajina národního hřebčína (chráněná jako součást NKP Hřebčín v Kladrubech nad Labem) ležící v KPZ Kladrubské Polabí ovšem v kontextu krajinných celků s výjimečnou majetkovou správou (takřka celá krajina národního hřebčína je ve správě jednoho státního subjektu).

v roce 1986 a teprve v roce 1999 byla zákonnou normou ukončena diskuse o tom, že mohou být díla zahradního a krajinářského umění kulturními památkami, když jsou vytvořeny z rostlin, které jsou dílem přírody a nikoli lidským.¹⁰

První skutečné zajištění ochrany památek právním předpisem se podařilo prosadit u objektů podléhajících zákonu o první pozemkové reformě z roku 1919.¹¹ Pozemkový úřad na základě tzv. přidělového zákona z roku 1920¹² stanovil novým majitelům závazky týkající se památkové ochrany, včetně ochrany přírody a krajinného rázu. Jejich návrh připravili odborní pracovníci Státního památkového úřadu.¹³

Po celé období První republiky se nepodařilo prosadit schválení památkového zákona.¹⁴ Zemský památkový úřad byl přejmenován na Státní památkový úřad se sídlem v Praze podřízený Ministerstvu školství a národní osvěty. Po reorganizaci roku 1928 příslušela správa památek V. odboru národní osvěty. V jeho rámci působilo oddělení spravující oblast památkové péče a zároveň i ochranu přírody.¹⁵ V roce 1920 pak vznikl samostatný Státní památkový úřad v Brně.¹⁶ Již v té době se do hledáčku „památkářů“ dostávají také díla zahradního a krajinářského umění. Zatímco formální kompozice jako Květná zahrada v Kroměříži byly vnímány především jako památky historické, v krajinářských kompozicích často vstupoval do popředí aspekt přírodní, a to především ochrana starých stromů.¹⁷

O výraznou podporu a vyzdvihnutí důležitosti děl krajinářského umění se zasloužil Zdeněk Wirth,¹⁸ který upozornil, že uměleckou, a tím pádem i historickou, hodnotu mají i díla ztvárněná krajinářským způsobem, a že jejich vývoj kopíruje vývoj architektury.¹⁹ Studoval tuzemské zahrady, parky a krajinářské celky, jejich umělecké a stylové zařazení, porovnával je s podobnými díly po celé Evropě.²⁰ Na nenahraditelnost působení původních děl zahradního a krajinářského umění upozorňoval i jeho přítel a

¹⁰ To ovšem nebrání tomu, aby řada starých rakouských zahrad a krajinářských celků nebyla v relativně dobrém stavu (Schönbrunn, Laxenburg, Belveder, Mirabell). Na druhou stranu řada zahrad chráněných jako součásti přírody zanikla (např. Bruck an der Leitha).

¹¹ Zákon č. 215 Sb., o zabránění velkému majetku pozemkovému ze dne 16. dubna 1919.

¹² Zákon č. 81/1920 Sb., kterým se vydávají po rozumu §-u 10 zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. zák. a nař., ustanovení o přidělu zabraně půdy a upravuje se právní poměr ku přidělené půdě (Zákon přidělový) ze dne 30. ledna.

¹³ Zákon č. 80/1920 Sb. z. a n.ř., *Při sdělování plánu přihlížej pozemkový úřad k tomu, aby přidělem nebyly rušeny krásy přírodní a ráz krajinný a aby nevzaly újmy památky přírodní, historické a umělecké. Pozemkový úřad může k tomu cíli svoliti, aby plochy, které jsou věnovány parkům, přírodním parkům, které slouží jinak k okrase krajiny, nebo jejichž účelem jest zachovati ukázkou původního rázu krajinného, nebo zajistiti a ochrániti historické památky a jejich okolí s nimi úzce souvisící, vlastníku byly ponechány vedle výměry půdy, která podle § 11 zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. zák. a nař., může býti propuštěna dosavadnímu vlastníku ze záboru, jestliže vlastník podrobí se podmínkám stanoveným pozemkovým úřadem v dohodě se zúčastněnými ministerstvy, pokud se týká přístupnosti oněch míst obecnstvu, pracovníkům vědeckým a uměleckým, nebo používání jejich k účelům lidumilným. (§ 20). Úřad pozemkový může ustanoviti zvláštní řád o hospodaření na nedělu, zvláště pak také co do členství v některých družstvech, ochrany památek přírodních a uměleckých, zachování krajinného rázu a krajinných zvláštností při stavbách, pojištění proti škodám a na život a t. p. (odst. 1, § 50) Na zachování tohoto řádu dozírá úřad pozemkový.* (odst. 2, § 50).

¹⁴ K tomu viz např. Kristina Uhlíková, *Zdeněk Wirth, první dvě životní etapy (1878-1939): doplněno bibliografií Wirthova díla*, Praha 2010.

¹⁵ Kristina Uhlíková, *Národní kulturní komise 1947–1951*, Praha 2004, s. 17.

¹⁶ Petr Štoncer, Příspěvky k dějinám památkové péče v Československé republice v letech 1918–1938, *Zprávy památkové péče* 64, 2004, č. 5, s. 427.

¹⁷ Křesadlová, Lenka, Metodické přístupy k rekonstrukcím historických zahrad ve 20. století, s. 166–175, in: *Zámečník* (pozn. 5), s. 166–175.

¹⁸ K němu blíže viz např. v Jiří Roháček – Kristina Uhlíková, ed. *Zdeněk Wirth pohledem dnešní doby: soubor příspěvků*. Praha 2010.

¹⁹ Roháček – Uhlíková (pozn. 18), s. 45–53.

²⁰ Tamtéž, s. 9–28.

kolega Jan Ješek Hofman, ředitel Vládního komisariátu pro zachování památek na Slovensku (1922–1938).²¹

Po únoru 1948 se stát stal vlastníkem všech historicky cenných objektů a hledalo se pro ně nové využití. Již v roce 1947 vzniká mimo působnost památkového úřadu Národní kulturní komise pro správu kulturního majetku vedená Zdeňkem Wirthem (1878–1691). Již na prvním zasedání Komise (18. 2. 1947) byla řešena také problematika zahrad a parků, kdy na dotaz, zda budou při zámcích též spravovány parky, Zdeněk Wirth odpověděl, že parky nelze administrativně oddělit od zámku. Také se již uvažovalo o ochraně cenných krajinných celků především bývalých panství Břeclav, Lednice a Valtice. V roce 1946 byla do zámku v Lednici svolána schůze, jejíž rozhodnutí vyznělo v tom smyslu, že je nezbytné, aby tato oblast zůstala zachována jako celek. Veškeré výnosy z hospodářské činnosti pak měly být použity k jejímu udržování. Směrnici pro toto hospodaření zajišťované Státními lesy a statky mělo vypracovat kuratorium odborníků.²² S obdobným postupem se počítalo v Ratibořicích (údolí Úpy s přilehlým lesem), v háji Chropotín a Mochově u Opočna.²³

Paradoxně byla díla zahradního a krajinářského umění chráněna dříve zákonem č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody. § 5 v odstavci (2) totiž stanovil „*Parky a zahrady významné s hlediska vědeckého, historického nebo uměleckého lze prohlásit za chráněné parky a zahrady.*“, než zákonem č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, který stanovil zřejmě vyčerpávající definici památky, totiž, že památkou je „*kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.*“²⁴ Chráněno zákonem bylo i to, co nikde zapsáno nebylo. Kulturní památky tehdy tvořily nespočitatelnou množinu věcí. Jak bylo možné takové právo vůbec vymáhat? Navíc, když zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, nestanovil žádné sankce za porušování svých ustanovení.

Ustanovením zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách byl podle § 19 zřízen Státní ústav památkové péče a ochrany přírody (SÚPPOP). Na úseku státní památkové péče ústav podle *odst. (2)* organizoval a prováděl výzkum, průzkum, dokumentaci, vědecké hodnocení a popularizaci památek, řešil otázky teorie a praxe ochrany, konservace, obnovy a kulturního využití památek, včetně poskytování odborné a metodické pomoci při provádění památkové péče, zejména u národních kulturních památek, jakož i při plnění mimořádně významných úkolů konservace, obnovy a kulturního využití památek. Na úseku státní ochrany přírody ústav podle *odst. (3)* hodnotil, popřípadě vypracovával odborné podklady pro jednání a rozhodování orgánů státní ochrany přírody, poskytoval jim odbornou a metodickou pomoc, organizoval a prováděl výzkum, průzkum, bádání a dokumentaci, zejména pokud šlo o přírodu jako celek a její části lidskou činností nedotčené nebo jen málo dotčené, o

²¹ *Badatelna.eu. Literární archiv Památníku národního písemnictví. Hofman, Jan Ješek.* [online]. © 2013-2021 LemonBone s.r.o. [cit. 04.07.2021]. Dostupné z: <http://www.badatelna.eu/fond/2847/uvod/>

²² Autorům článku se nepodařilo zjistit, zda taková směrnice byla skutečně tehdy vytvořena a ani jména odborníků, kteří měli směrnici vypracovat.

²³ Kristina Uhlíková, *Národní kulturní komise 1947–1951*, Praha 2004, s. 97.

²⁴ Tehdejší zákon 141/1950 Sb., občanský zákoník, však neznal pojem statek, natož kulturní statek. To způsobilo jistý chaos, protože pozemky a stavby byly věcmi nemovitými, nikoli statky. Pak se mohlo stát, že do Státního seznamu bylo zapsáno např. Staroměstské náměstí, jež je z obecného hlediska navýsost kulturním statkem, ale není věcí. Zápisy byly prováděny z administrativních nikoli konstitutivních důvodů.

vlivu lidské činnosti na přírodu a o čelení nepříznivým vlivům lidské činnosti, zvláště pak výzkum, průzkum a dokumentaci chráněných částí přírody, biologie chráněných druhů organismů a výzkum a přírodovědeckou dokumentaci území velkých staveb a průmyslových oblastí.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který nahradil zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, definici věcně převzal, právně však kulturní památky vymezil tak, že ochrany požívaly a požívají pouze věci prohlášené Ministerstvem kultury za kulturní památky. Definice je natolik obecná, že postihuje všechny druhy památek, a tedy i památky zahradního a krajinářského umění. Navíc tento zákon stanovil možnost chránit i kulturní krajiny (§ 6: „... nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury ... prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu ...“). Ve srovnání s právní úpravou v okolních zemích šlo o významně pokrokový krok, navazující na stejně pokrokovou ochranu urbanistických celků podle dřívější právní úpravy (zákon č. 22/1958 Sb.). Následně zpracovali experti (Olga Bašeová, Aleš Vošahlík²⁵) klasifikaci různých typů kulturní krajiny, které se vyskytují v České republice. Krajinu rozdělili do pěti typů,²⁶ přičemž zvažovali i kvantitativní hlediska (velikost krajinných částí), která se však dnes jeví jako překonaná. Je potěšitelné, že již „tak dávno“ vytvořili kategorie, jež v zásadě respektují typologii rozpracovanou od roku 1998 a posléze publikovanou Centrem světového dědictví (World Heritage Center, Operational Guidelines 2008, Annex 3).²⁷

Péče o kulturní krajinu vyžaduje multidisciplinární přístup,²⁸ který se v současné společnosti přes veškerý pokrok a vzdělání jednotlivých aktérů paradoxně nedaří zvládnout na odpovídající úrovni. Stále přetrvává resortní přístup, který pomalu ničí jedinečné hodnoty kulturní krajiny, zejména její umělecké složky (nejcitlivější situace je u exotických introdukovaných dřevin a jiných rostlin). Přes to všechno je kulturní krajina na území Česka stále ještě mimořádně hodnotná. O čemž svědčí mj. to, že již 3 území, chráněná podle ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, jsou zapsána na Seznamu světového dědictví. Jde o Lednicko-valtický areál na jižní Moravě, Hornický region Erzgebirge / Krušnohoří a Krajinu pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem. Tato území reprezentují světové veřejnosti hodnoty zdejší kulturní krajiny. Jejich ochrana má dlouhou tradici sahající až do 18. století. Privátní iniciativy vlastníků půdy převzal

²⁵ Text nebyl dříve publikován, autor (Z.N) získal od autorů opis v roce 1995.

²⁶ Oblasti kultivované krajiny s charakteristickou sídelní strukturou; Krajinné kompozice a systémy vázané na architektonické soubory; Hospodářské feudální celky v zemědělské krajině; Kultivační a technické zásahy člověka do krajiny; Kulturně historicky významná území.

²⁷ Zdeněk Novák, Rekonstrukce historických zahrad a péče o kulturní krajinu po 2. světové válce v Československu, in: Zámečník (pozn. 5), s. 152–165.

²⁸ Péče o krajinu musí z povahy věci vycházet z komplexního působení různých právních předpisů. Péče o kulturní krajinu není z působnosti obecných předpisů vyňata. Problematiky krajiny se dotýkají: zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 66/1988 Sb., k provedení zákona o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon); zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon); zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů; směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin; vyhláška č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000, ve znění pozdějších předpisů, jimiž se provádí zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve vztahu k ochraně Evropsky významných lokalit; zákon č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů (horní zákon).

po roce 1918 stát a v roce 1956 kodifikoval ochranu přírody, včetně „vzhledu krajiny“, zákonem č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody. V roce 1987 se množina dosud chráněných částí krajiny, vymezená zákonem č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, tj. národní parky, chráněné krajinné oblasti, státní přírodní rezervace, chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy rozrostla o novou kategorii, obecně nazývanou krajinné památkové zóny. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, totiž stanoví v odst. (1) § 6 „*Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.*“ V České republice je dnes za krajinnou památkovou zónu prohlášeno 25 krajinných celků.²⁹ Na základě Vyhlášek Ministerstva kultury³⁰ vznikly krajinné památkové zóny Bojiště bitvy u Slavkova (1992), Lednicko-valtický areál (1992), Osovsko (1996), Žehušicko (1996), Novohradsko (1996), Římovsko (1996), Orlicko (1996), Libějovicko-Lomecko (1996), Chudenicko (1996), Plasko (1996), Valečsko (1996), Území bojiště u Přestanova, Chlumce a Varvažova (1996), Lembersko (1996), Zahrádecko (1996), Bojiště u Hradce Králové (1996), Slatiňansko-Slavicko (1996), Náměštsko (1996), Čimelicko-Rakovicko (2002) a Vranovsko-Bítovsko (2002). Od roku 2014 vyhláší Ministerstvo kultury krajinné památkové zóny opatřením obecné povahy.³¹ Takto vznikly v roce 2014 krajinné památkové zóny Hornická kulturní krajina Abertamy - Horní Blatná - Boží Dar, Hornická kulturní krajina Háj - Kovářská - Mědník, Hornická kulturní krajina Krupka, Bečovsko, Hornická kulturní krajina Jáchymov, v roce 2015 Kladrubské Polabí a v roce 2021 Žatecká chmelařská krajina.

V modelu veřejné správy platném v době vyhlášení zákona č. 20/1987 Sb. a po změně společenského uspořádání (po roce 1989) předpokládal zákonodárce správu území krajinných památkových zón prostřednictvím okresních správních úřadů. Vzhledem k tomu, že do roku 1990 nebyla žádná krajinná památková zóna vyhlášena, nejsou z tohoto období s okresními národními výbory zkušenosti. Okresní úřady se ukázaly jako funkční nositelé správy krajinných památkových zón, i když některé (např. Bojiště bitvy u Slavkova) ležely na území dvou okresů.³² Po zrušení okresních úřadů k 31. 12. 2002 se dosud nenalezl obdobně efektivní model správy těchto hodnotných území.

Na tuto skutečnost reagovala vláda³³ ve Státní kulturní politice na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025), kde v opatření č. 3.1.2 stanovila: „*Legislativně zajistit odpovídající správu vybraných území se soustředěnými kulturními hodnotami*“ s následujícím zdůvodněním: „*Krajinné památkové zóny nemají ve stávajícím modelu*

²⁹ K tomu blíže viz Karel Kuča – Věra Kučová – Alena Salašová – Ivan Vorel – Martin Weber, *Krajinné památkové zóny České republiky*, Praha 2015. Výčet v ní uvedených krajinných památkových zón není kompletní, protože v době vydání knihy ještě nebylo vyhlášeno Kladrubské Polabí.

³⁰ Vyhláška č. 475/1992 Sb., o prohlášení území bojiště bitvy u Slavkova za památkovou zónu; Vyhláška č. 484/1992 Sb., o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu; Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny; Vyhláška č. 157/2002 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny.

³¹ V českém právu (§ 171–174 správního řádu) je opatření obecné povahy vymezeno jako správní akt s konkrétně vymezeným předmětem a s obecně určenými adresáty (nikoli s konkrétními adresáty a abstraktním předmětem). Vztahuje se tedy vždy k určité konkrétní situaci v oblasti veřejné správy, přičemž okruh adresátů je vymezen obecně, nelze je předem a kompletně určit. Od právního předpisu se liší tím, že není obecné, upravuje jedinečnou věc, a od rozhodnutí se liší zase tím, že nesměřuje vůči konkrétní osobě (osobám).

³² Např. Okresní úřad Břeclav ještě v roce 2002 vložil přes 20 mil Kč do péče o krajinu Lednicko-valtického areálu.

³³ Usnesení vlády ČR ze dne 15. dubna 2015, č. 266.

veřejné správy zajištěnou efektivní správou. Přestože u Lednicko-valtického areálu, kulturní krajiny zapsané na Seznam světového dědictví pracuje na základě usnesení vlády č. 769/2004 k návrhu na vytvoření mezioborové pracovní skupiny ke koordinaci budoucího rozvoje území Lednicko-valtického areálu a zajištění péče o jeho přírodní a kulturní hodnoty a k návrhu pravidel jejího působení, zvláštní koordináční skupina, dodnes se nepodařilo nastavit efektivní systém správy tohoto cenného území. Zkušenost ukazuje, že bez vytvoření zvláštní územní správy srovnatelné se systémem správy velkoplošných území, chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,³⁴ hrozí částem kulturní krajiny, chráněným podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ztráta hodnot, pro něž byly prohlášeny za památkové zóny, popř., jako v případě Lednicko-valtického areálu zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO. Podobně je nutno vyřešit správu národní kulturní památky Hřebčín v Kladrubech nad Labem a na ni navazující kulturní krajiny. Ministerstvo kultury ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí navrhne řešení formou úpravy platných předpisů.“

Ministerstvo kultury může plnit své úkoly rozličnými způsoby. V tomto případě zvolilo jako způsob plnění úkolu stanoveného vládou zadáním výsledku typu *Výsledky promítnuté do právních předpisů a norem* (H_{leg})³⁵ v rámci výzkumného projektu Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem.³⁶

Krajina, jež mj. byla předmětem studia autorů,³⁷ totiž Lednicko-valtický areál na jižní Moravě, zapsaný jako Cultural Landscape Lednice-Valtice v roce 1996 na Seznam světového dědictví, je od roku 2004 předmětem péče Mezioborové pracovní skupiny ke koordinaci budoucího rozvoje území Lednicko-valtického areálu a zajištění péče o jeho přírodní a kulturní hodnoty a k návrhu pravidel jejího působení, založené usnesením vlády ze dne 17. srpna 2004 č. 769. Poradní orgán vlády dosud nenahradil působení zrušeného Okresního úřadu Břeclav a neprokázal v kloubení požadavků rozvoje území a uchování jeho hodnot efektivitu srovnatelnou s efektivitou práce knížete Jana II. z Lichtenštejna a jeho zaměstnanců.

Druhý studovaný příklad, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem,³⁸ zapsaný na Seznam světového dědictví v roce 2019 jako Landscape for Breeding and Training of Ceremonial Carriage Horses at Kladruba nad Labem, má mnohem lepší výchozí pozici. Vychází z aktuálního modelu veřejné správy,

³⁴ Poznámka autorů: zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů kromě obecné ochrany přírody a krajiny (část druhá) pracuje se zvláště chráněnými územími, pro která vymezuje několik kategorií – a) národní parky, b) chráněné krajinné oblasti, c) národní přírodní rezervace, d) přírodní rezervace, e) národní přírodní památky a f) přírodní památky.

³⁵ K tomu blíže viz Definice druhů výsledků, Samostatná příloha č. 4, Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací schválené usnesením vlády dne 8. února 2017, č. 107. Schváleno usnesením vlády ČR ze dne 29. 11. 2017 č. 837. Úřad vlády ČR, č.j.: 26822/2017-OMP.

³⁶ Identifikační kód projektu DG20P02OVV012 (pozn. 2).

³⁷ Výsledky výzkumu autorů byly již publikovány v Zdeněk Novák – Roman Zámečník, Joseph Hardtmuth a krajinařská zahrada, *Prameny a studie* 66, 2020, s. 43–98; Zdeněk Novák, *Zahrada Evropy: osudy zahradního umění na Moravě pohledem 21. století*. Praha 2017 aj.

³⁸ Výsledky výzkumu autorů byly již publikovány v Roman Zámečník – Zdeněk Novák, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem – kompoziční rozbor, *Zprávy památkové péče* 79, 2019, č. 1, s. 28–40; Zdeněk Novák, *Kouzlo krajiny krásných koní*, Kladruba nad Labem 2021 aj. Mj. problematika správy této krajiny byla komplexně shrnuta v Roman Zámečník (ed.), *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem = Landscape for Breeding and Training of Ceremonial Carriage Horses at Kladruba nad Labem*, Národní nominační dokumentace pro zápis statku na Seznam světového dědictví, Česká republika 2018, dostupné on-line z: <https://www.nhkladruba.cz/krajina-nominace-unesco>.

kdy Pardubický kraj důsledně plní poslání stanovené zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.³⁹

Na základě výše uvedeného vládního úkolu a v kontextu uvedených skutečností v předešlém textu se navrhuje změna (novela) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů tak, jak je uvedena v kap. B) Popis dosažených původních výsledků výzkumu a vývoje získaných na podkladě výzkumu určitého území tohoto dokumentu.

---

³⁹ Péči o tamní kulturní krajinu výrazně usnadňuje následování hodná meziresortní *Dohoda o obecných zásadách obnovy a dalšího rozvoje Krajiny pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem uzavřená mezi Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem kultury a Ministerstvem životního prostředí* dne 7. 1. 2020 (aktualizované znění).

III. SEZNAM POUŽITÉ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURY

- Beneš Michal – Novák Zdeněk – Machek Jiří – Zámečník Roman (ed.) a kol., Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem = Landscape for Breeding and Training of Ceremonial Carriage Horses at Kladruby nad Labem, Národní nominační dokumentace pro zápis statku na Seznam světového dědictví, Česká republika 2018, dostupné on-line z: <https://www.nhkladruby.cz/krajina-nominace-unesco>
- Definice druhů výsledků, Samostatná příloha č. 4, Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací schválené usnesením vlády dne 8. února 2017, č. 107. Schváleno usnesením vlády ČR ze dne 29. 11. 2017 č. 837. Úřad vlády ČR, č.j.: 26822/2017-OMP.
- Dohoda o obecných zásadách obnovy a dalšího rozvoje Krajiny pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem uzavřená mezi Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem kultury a Ministerstvem životního prostředí dne 7. 1. 2020 (aktualizované znění).
- Křesadlová, Lenka, Metodické přístupy k rekonstrukcím historických zahrad ve 20. století, s. 166–175, in: Roman Zámečník, Sborník příspěvků z konference, Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I., Praha 2019, s. 166–175.
- Kuča Karel – Kučová Věra – Salašová Alena – Vorel Ivan – Weber Martin, Krajinné památkové zóny České republiky, Praha 2015.
- Novák Zdeněk – Zámečník Roman, Joseph Hardtmuth a krajinářská zahrada, Prameny a studie 66, 2020, s. 43–98
- Novák Zdeněk, Kouzlo krajiny krásných koní, Kladruby nad Labem 2021
- Novák Zdeněk, Rekonstrukce historických zahrad a péče o kulturní krajinu po 2. světové válce v Československu, in: Roman Zámečník, Sborník příspěvků z konference, Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I., Praha 2019, s. 152–165.
- Novák Zdeněk, Zahrada Evropy: osudy zahradního umění na Moravě pohledem 21. století. Praha 2017
- Pásková Martina – Zelenka Josef, Krajina vyhledávaná, konzumovaná či tvořená cestovním ruchem? Geografické rozhledy: Kartografie 16, 2007, s. 6–9; Memorandum sympózia Architektonické dědictví krajiny, Cheb, 21.–23. 9. 2006
- Roháček Jiří – Uhlíková Kristina (ed.) Zdeněk Wirth pohledem dnešní doby: soubor příspěvků. Praha 2010
- Směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- Štoncner Petr, Příspěvky k dějinám památkové péče v Československé republice v letech 1918–1938, Zprávy památkové péče 64, 2004, č. 5, s. 427.
- Uhlíková Kristina - Wirth Zdeněk, První dvě životní etapy (1878-1939): doplněno bibliografií Wirthova díla, Praha 2010

- Uhlíková Kristina, Národní kulturní komise 1947–1951, Praha 2004, s. 97
- Vošahlík Aleš, Městské památkové rezervace, [Praha] 1990
- Vyhláška č. 484/1992 Sb., o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu
- Vyhláška č. 157/2002 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny
- Vyhláška č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000, ve znění pozdějších předpisů, jimiž se provádí zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve vztahu k ochraně Evropsky významných lokalit
- Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny
- Vyhláška č. 475/1992 Sb., o prohlášení území bojiště bitvy u Slavkova za památkovou zónu
- Vyhláška č. 66/1988 Sb., k provedení zákona o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 141/1950 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon)
- Zákon č. 215/1919 Sb., o zabránění velkého majetku pozemkového Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších právních předpisů
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon)
- Zákon č. 261/2021 Sb. zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci
- Zákon č. 284/2021 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím stavebního zákona
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů (horní zákon)
- Zákon č. 499/2006 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 81/1920 Sb., kterým se vydávají po rozumu §-u 10 zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. zák. a nař., ustanovení o přidělu zabrané půdy a upravuje se právní poměr ku přidělené půdě (Zákon přidělový)

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších právních předpisů
- Zámečník Roman – Novák Zdeněk, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem – kompoziční rozbor, Zprávy památkové péče 79, 2019, č. 1, s. 28–40

V. SEZNAM PUBLIKACÍ, KTERÉ PŘEDCHÁZELY VÝSLEDKU VÝSLEDKY PROMÍTNUTÉ DO PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A NOREM A BYLY PUBLIKOVÁNY, PŘÍPADNĚ VÝSTUPY Z ORIGINÁLNÍ PRÁCE

- Beneš Michal – Novák Zdeněk – Machek Jiří – Zámečník Roman (ed.) a kol., Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem = Landscape for Breeding and Training of Ceremonial Carriage Horses at Kladruba nad Labem, Národní nominační dokumentace pro zápis statku na Seznam světového dědictví, Česká republika 2018, dostupné on-line z: <https://www.nhkladruby.cz/krajina-nominace-unesco>
- Kubíček Tomáš – Novák Zdeněk – Lyčka Daniel – Kubíček Jaromír, Valtice a Lichtenštejnové: zámecká zahrada, památky, bibliografie, Brno: Moravská zemská knihovna, 2018
- Novák Zdeněk, Metodika péče o umělecky ztvárněnou kulturní krajinu. Certifikovaná metodika, Praha: Národní zemědělské muzeum, 2018
- Novák Zdeněk, Zahrada Evropy: osudy zahradního umění na Moravě pohledem 21. století. Praha: Národní zemědělské muzeum, s.p.o., 2017
- Novák Zdeněk, Rekonstrukce historických zahrad a péče o kulturní krajinu po 2. světové válce v Československu, in: Roman Zámečník, Sborník příspěvků z konference, Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I., Praha 2019, s. 152–165
- Novák Zdeněk, Slohová období a sortiment rostlin, Acta Průhoniciana, Průhonice 1988
- Novák Zdeněk – Machek Jiří – Zámečník Roman, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem. Praha FOIBOS BOOKS 2021.
- Novák Zdeněk – Machek Jiří – Zámečník Roman, The Landscape for Breeding and Training Ceremonial Carriage Horses in Kladruba nad Labem. Praha FOIBOS 2021.
- Novák Zdeněk – Zámečník Roman, Joseph Hardtmuth a krajinářská zahrada, Prameny a studie 66, 2020, s. 43–98
- Novák Zdeněk – Zámečník Roman, Krajina koní, *Zahrada - park - krajina: odborný časopis oboru zahradní a krajinářská tvorba*. 2020. sv. 30, č. 1, s. 10–15
- Zámečník Roman – Novák Zdeněk, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem – kompoziční rozbor, Zprávy památkové péče 79, 2019, č. 1, s. 28–40

Fotografie na obálce: Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem, pohled od jihozápadu, v popředí park Mošnice, foto Jiří Podrazil, 2021, Národní hřebčín Kladruba nad Labem.